

Skyltar i Örebro.

Riktlinjer i Örebro kommun

PROGRAM

Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY

Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

STRATEGI

Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för prioritering.

HANDLINGSPLAN

Beskriver konkreta mål och åtgärder.

RIKTLINJER

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande.

Beslutad av Byggnadsnämnden, den 19 april 2018, § 120

Dokumentansvarig på politisk nivå: Byggnadsnämnden

Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Stadsbyggnad

Sammanfattning

Örebro ska vara en levande stad med aktiv handel och för det behövs skyltar av olika slag. Skyltar leder oss rätt i staden och de tillför en mångfald när det gäller färger, former och de fungerar som betydelsefulla ljuskällor efter mörkrets inbrott.

Alla skyltar verkar i ett sammanhang där många faktorer samverkar och de påverkar alla som rör sig i det offentliga rummet. För att inte skyltar ska bli alltför dominerande, verka störande eller utgöra hinder för framkomligheten i staden har Örebro kommun tagit fram riktlinjer för skyltning som beskriver kommunens ställningstagande vid placering och utformning av skyltar. Detta för att ge en tydlig vägledning till alla som ska sätta upp en skylt.

Kommunen är restriktiv till skyltning på allmän plats. Skyltar ska inte dominera stadsbilden. Det är därför viktigt att skyltarnas gestaltning anpassas till byggnadernas och gaturummens karaktär.

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning och syfte	7
Varför behövs riktlinjer för skyltar?	7
För vem?	7
Avgränsning	7
I vilka fall kräver skyltar tillstånd?.....	8
Skyltar inom detaljplanelagt område	8
Skyltar på offentlig plats, tillstånd av polisen.....	9
Skyltar utanför detaljplanelagt område.....	9
Skyltar inom vägområde	9
Strandskydd	9
Tillfällig skyltning.....	10
Olaga skyltning.....	10
Så här gör du när du vill sätta upp en skylt	11
Kontaktuppgifter.....	11
Bygglov.....	11
Trafikverket	11
Länsstyrelsen Örebro län.....	12
Polisen	12
Övergripande riktlinjer	12
Placering och utformning	13
Skylten och platsen	14
Trafikmiljöer.....	14
Innerstadsmiljö och lokala stadsdelscentrum	15
Externa handels- och verksamhetsområden	15
Park- och naturområden.....	16
Bostadsområden, lekplatser, skolor och sjukhusområden.....	16
Arenor och idrottsanläggningar	17
Skyltar och olika skylttyper	18
Skylttyper med lovplikt	18
SKYLTLAR PÅ BYGGNADER	18
Skyltlåda/ljuslåda	18
Skivskylt	19
Målade bokstäver på fasaden	19
Frilagda bokstäver.....	20
Neonskylt	20
Konsolmonterad skylt.....	21
Taks skylt.....	22
Markiser.....	22
SKYLTFÖNSTER OCH FASADGLAS	23
SYMBOLSKYLTLAR	23
FRISTÅENDE SKYLTLAR.....	24
Cylinderpelare	24

<i>Pelartavla</i>	24
<i>3-kantstavla</i>	25
<i>Pylon/mastskylt</i>	25
<i>Byggplatsskylt</i>	26
<i>Skylt på vagn eller hjul</i>	26
<i>Överdagenskylt, trottoarpratare, vippskylt eller sandwichskylt</i>	27
<i>Väderskydd</i>	28
VEPOR OCH BANDEROLLER	28
<i>Vepor</i>	28
<i>Banderoll</i>	29
DIGITALA, ELEKTRONISKA ELLER PROJICERADE SKYLTAR OCH BILDVÄXLANDE SKYLTAR	30
<i>Bildväxlande skyltar i trafikmiljöer</i>	30
<i>Digitala, elektroniska eller projicerande skyltar</i>	30
<i>Mekaniskt bildväxlande skyltar</i>	30
<i>Elektroniska/digitala bildväxlande skyltar</i>	31
<i>Projicerande bildväxlande budskap</i>	31
AFFISCHER	31
ÖVRIGA BUDSKAPS/INFORMATIONSBÄRARE	32
<i>Skylttyper utan lovplikt</i>	32
<i>Belysning av skyltar</i>	32

Inledning och syfte

Varför behövs riktlinjer för skyltar?

Alla skyltar verkar i ett sammanhang och måste därför anpassas till platsen eller den aktuella byggnaden där skylten ska placeras. Skyltar är en del av stadsbilden och vi förväntar oss att skyltarna ska vägleda oss när vi orienterar oss i staden och dess stora utbud av tjänster och varor. Olika miljöer har olika förutsättningar när det till exempel gäller platsens skala, dess ålder, typ av bebyggelse, karaktär eller på vilket sätt man vistas på platsen. Exempel på olika miljöer som ”tål” olika mycket skyltning är – stadens centrum, handelsområden, industriområden, externa köpcentras, arbetsplatsområden, bostadsområden, kulturmiljöer, naturmiljöer, parker, allmänna anläggningar, trafikmiljöer och vattenrum.

I vissa icke kommersiella miljöer kan skyltar upplevas som ett främmande och störande inslag. Det kan vara bostadsområden, kulturmiljöer och parker. I denna typ av miljöer blir det därför extra viktigt att man ser till, och tar hänsyn till, helheten. Skyltar på landsbygden kan påverka landskapsbilden negativt och här bör stor hänsyn tas till omgivningen.

I Örebro finns en koncentration av butiker och andra verksamheter som har behov av firmaskyltar. Skyltar ska dock inte dominera stadsbilden. Det är därför viktigt att skyltarnas gestaltning anpassas till byggnadens karaktär, fasadindelning och gaturum. Inom detaljplanelagt område kräver uppsättning, väsentlig ändring eller flytt av skyltar ofta bygglov. Utanför detaljplanelagt område krävs tillstånd av länsstyrelsen.

En skylt är en anordning uppförd att förmedla ett uttalat eller underförstått budskap. Budskapet har oftast en kommersiell innebörd men kan även innehålla saklig information. Skylten behöver inte vara fysisk i sig utan kan bestå av en yta som budskapet projiceras på. Innehållet i skylten kan vara fast eller föränderligt.

Skytarna leder oss rätt i staden och de tillför en mångfald när det gäller färger, former och de fungerar som betydelsefulla ljuskällor efter mörkrets inbrott. För att inte skyltar ska bli alltför dominerande, verka störande eller utgöra hinder för framkomligheten i staden behövs riktlinjer som beskriver kommunens ställningstagande vid placering och utformning av skyltar.

För vem?

Detta dokument ska ge riktlinjer till dig som ska sätta upp en skylt. Riktlinjen ska fungera som en vägledning för alla aktörer som arbetar med skyltar utomhus, det kan vara butiks-, fastighets- och skyltägare, skyltdesigner och skyltillverkare. De kommer även vara vägledning till kommunala instanser som arbetar med lovgivning för skyltar som till exempel Stadsbyggnad och Tekniska förvaltningen. Riktlinjen kan med fördel beaktas redan i ett tidigt skede för att skapa en dialog mellan köpmän, fastighetsägare, skyltillverkare och kommunen.

Avgränsning

Dessa riktlinjer handlar om lov- och tillståndspliktiga skyltar för verksamheter och butiker av olika slag inom detaljplanelagt område. Riktlinjerna utgör även kommunens syn på skyltning som inte kräver lov- och tillstånd och skyltning i områden utanför detaljplanelagt område.

Vägmärken, gatadressskyltning och orienteringsskyltar behandlas inte här.

I vilka fall kräver skyltar tillstånd?

Skyltar inom detaljplanelagt område

Plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen reglerar skyltar inom detaljplanelagt område. Skyltar definieras i lagtexten som en skylt, tavla, bildskärm, flagga, ljusprojektion eller liknande med syfte att förmedla reklam, information eller liknande. Huvudregeln är att det krävs bygglov för att sätta upp, flytta eller väsentligen ändra skyltar.

Följande skyltar är dock undantagna kraven på bygglov (men ska ändå följa riktlinjerna):

1. En skylt för ett tillfälligt evenemang och som är uppsatt under högst fyra veckor.
2. En skylt som är mindre än 1,0 kvadratmeter – eller om det rör sig om en orienteringstavla, mindre än 2,0 kvadratmeter. Sätts skylten upp inom ett område eller i närhet till en byggnad som är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt krävs det dock bygglov oavsett skyltens storlek.
3. En skylt som sätts upp inomhus.
4. Valreklam i samband med val till riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige, Europaparlamentet, eller Sametinget, eller i samband med folkomröstning.
5. En nationsflagga, flagga med kommunvapen eller liknande.

Oavsett undantagen ovan krävs det dock bygglov för fasadändringar om skyltarna sätts upp på en fasad och därigenom avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende.

Även om en skylt inte kräver bygglov är det viktigt att kommunens riktlinjer vad gäller placering och utformning följs eftersom skyltar ingår som en viktig del i vår stadsmiljö och det är många som berörs av skyltning, även om skylten sitter på en privat fastighet.

Tänk på att:

- Det kan finnas bestämmelser i detaljplanen som styr skyltars placering och utformning.
- Bygglovets gäller skyltanordningen eller fasadförändringen, inte budskapet som sådant. Om endast textinnehållet ändras på en skylt som tidigare fått bygglov behövs inget nytt bygglov. Däremot kan det krävas bygglov vid väsentlig ändring eller flytt av skylt. Väsentlig ändring kan vara ändring av storlek, färg eller att belysa en skylt som tidigare inte varit belyst.

För alla skyltar, oavsett om de kräver lov eller inte, förskriver plan- och bygglagen att:

- Hänsyn ska tas till stads- och landskapsbilden samt platsens natur och kulturvärden.
- Form och färg ska vara lämpliga för skylten samt ge en god helhetsverkan.
- Skyltens form och placering får inte inverka menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medföra fara eller betydande olägenhet.
- Skyltens konstruktion ska ha en betryggande bärförmåga, stadga och beständighet.

Att bevilja bygglov är ett sätt att pröva skylten i förhållande till de allmänna intressena och se om förslaget till skyltning har lämplig placering och utformning. Tänk på att det krävs startbesked innan du sätter upp din skylt, även om du fått bygglov.

Skyltar på offentlig plats, tillstånd av polisen

Skyltar och skyltanordningar är tillståndspliktiga enligt 3 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617) när de står på offentlig plats och kräver då tillstånd av polisen. Detta gäller även tillfällig reklam.

Tillstånd söks hos polisen. Polisen remitterar sin tur ärendet till Örebro kommun för yttrande. Polisen kan återkalla tillståndet om man inte följer reglerna.

Skyltar utanför detaljplanelagt område

Skyltar utanför detaljplanelagt område kräver inte bygglov utan kräver istället tillstånd av länsstyrelsen enligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning. Tillstånd krävs även enligt väglagen (1971:948) om du ska sätta upp skylten inom 50 meter från vägområdet. Båda tillstånden söks hos länsstyrelsen.

Om skylten är uppsatt på byggnaden där verksamheten bedrivs behövs inte tillstånd. Kommunens riktlinjer för utformning bör ändå följas och hänsyn måste tas till landskapsbilden.

Skyltar inom vägområde

För skyltar och reklam inom vägområdet på en allmän väg krävs tillstånd av väghållaren, det vill säga trafikverket eller av kommunen, för att sätta upp en skylt (för trafikverket gäller väglagen 1971:948). Detta gäller både inom och utom detaljplanelagt område. Väghållaren är beslutande inom vägområdet och länsstyrelsen beslutar utanför detaljplanelagta områden inom ett avstånd på 50 meter från vägområdet. Vägområdet omfattar körbana, diken och slänter.

För skyltning nära väg inom detaljplanelagt område krävs bygglov om inget undantag är aktuellt. Oavsett om skylten kräver lov eller inte gäller alltid att skyltens form och placering inte får inverka menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medföra fara eller betydande olägenhet.

Strandskydd

Strandskyddet tillkom 1950 med syftet att bevara allmänhetens friluftsliv. Numera syftar strandskyddet också till att bevara land- och vattenområden för att de är biologiskt värdefulla.

I Örebro är det generella strandskyddet på 100 meter vid alla sjöar, åar och vattendrag om inte särskilda upphävanden är beslutade. I de områden som är detaljplanelagda och ligger inom den strandskyddade zonen kan strandskyddet vara upphävt.

Strandskyddet innebär förbud att ställa upp byggnader och anläggningar, skyltar m.m. som kan avhålla allmänheten att röra sig inom områden som annars skulle ha uppfattats som allemansrättsliga tillgängliga. Åtgärder i strandskyddsområdet får inte heller påverka växt- och djurlivet negativt.

Ett upphävande av strandskyddet i detaljplan eller en meddelad strandskyddsdispens förutsätter att det inte strider mot strandskyddets syften. För att få göra åtgärder inom strandskyddsområdet kan man söka dispens från strandskyddet. För att få dispens krävs att man har särskilda skäl, enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken (1998:808).

Tillfällig skyltning

För till exempel kultur- och idrottsarrangemang eller valkampanjer är det vanligt att man vill sätta upp tillfälliga skyltar. Detsamma gäller så kallade ”mäklarskyltar” som sätts upp i samband med försäljning av fastigheter. För dessa skyltar behövs inte alltid bygglov, men de får inte sättas upp var som helst. Beroende på var de placeras kan tillstånd från Polisen, trafikverket, kommunen eller annan markägare krävas. Kommunen har en restriktiv hållning till tillfälliga skyltar då dessa bidrar till ett skräpigt intryck samt att de ofta placeras ut på olämpliga platser i trafikmiljöer.

För tillfälliga skyltar och affischer mot allmän plats, samt husvägg, staket, stolpe eller dylikt som vetter mot offentlig plats, krävs tillstånd från polisen. Polisen remitterar i sin tur ärendet till Örebro kommun för yttrande. Polisen kan återkalla tillståndet om man inte följer reglerna.

För tillfälliga skyltar gäller att de ska tas bort så snart evenemanget är över och att de endast får placeras på i tillståndet angivna platser. För att skyltarna ska vara bygglovsbefriade får de inte sitta uppe längre än 4 veckor, och evenemanget måste vara tillfälligt. Sitter skyltarna upp längre eller gäller evenemang som inte är tillfälliga kräver skyltarna, beroende på storlek och placering, bygglov. En försäljningskampanj eller liknande räknas inte som ett evenemang, detta oavsett om det på skyltarna anges att det rör sig om ett evenemang.

Även vid tillfällig evenemangsskyltning är det viktigt att skylten följer kommunens riktlinjer vad gäller utformning och placering.

Inom vägområde kan kommunen eller Trafikverket ge tillstånd att sätta upp allmän information som har betydelse för trafikanterna. Valaffischering tillåts eftersom det fyller en uppgift i grundläggande demokratifrågor. De får dock endast sitta uppe under en begränsad tid. Det man ska tänka på vid placering av affisch är att de inte placeras i en kurva, korsning eller cirkulationsplats, eller så att de skymmer sikten. För mer information om valaffischering läs Reklam intill väg – riktlinje, från Trafikverket.

Olaga skyltning

Skyltar och andra reklamanordningar som satts upp utan nödvändiga tillstånd är olagliga. Olovlig skyltning kan medföra påföljdsavgifter och krav, med viten, på att skyltar ska tas bort. Polisen har omfattande möjligheter att ingripa mot skyltar och dylikt som placerats ut utan tillstånd. Under vissa omständigheter kan de tas bort omedelbart. Ägaren underrättas då om att skylten har avlägsnats och var ägaren kan hämta ut sin skylt.

För olovlig skyltning inom ett detaljplanelagt område utövar Byggnadsnämnden tillsyn enligt plan- och bygglagen. Byggnadsnämnden ska besluta om byggsanktionsavgifter för olovligt uppförda skyltar som inte tas bort och kan även förelägga med vite om att avlägsna skyltar och förbjuda att de återuppförs på platsen.

Byggnadsnämnden har även tillsyn över skyltar utanför detaljplanelagt område enligt lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning. Nämnden kan även här förelägga med vite om att skyltar ska tas bort och förbjuda att de återuppförs.

Tillfälliga skyltar som står på allmän plats, utan tillstånd av polisen, anses vara nedskräpning och kan bortforslas av kommunens renhållningsarbetare.

En skylt med tillstånd av polisen kan om den inte sköts på ett tillfredsställande sätt betraktas som nedskräpning och bortforslas av kommunen renhållningsarbetare.

Många gånger kan den olovliga skyltningen göra att vi upplever vår omgivning som skräpig och ful, speciellt då skyltningen många gånger sitter kvar under så lång tid att skyltarna förstörs av väder och vind.

Så här gör du när du vill sätta upp en skylt

Innan du söker bygglov kan det vara bra att tänka på:

- Ta hänsyn till områdets karaktär och utformningen av byggnaden som skylten ska sättas på eller intill.
- Följ lokala skyltprogram för området, om sådant finns.
- Fråga alltid fastighetsägaren om tillstånd att sätta upp en skylt.
- Ta gärna kontakt med någon som kan hjälpa till med utformningen av din skylt, kommunen ställer krav på att skylten ska vara fackmannamässigt utförd.
- Även väsentlig förändring, flytt samt byte av skylttyp kan kräva bygglov.
- En skylt får inte utgöra en fara för människors hälsa och säkerhet eller orsaka väsentlig olägenhet för omgivningen.
- Vänd dig gärna till Servicecenter så tidigt som möjligt för att få råd och tips inför din ansökan.

För att din ansökan ska behandlas så snabbt och effektivt som möjligt bör den innehålla:

- Ifylld ansökningsblankett med fastighetsbeteckning och adress.
- Sökandes namn, adress och telefonnummer.
- Ritning som visar skyltens mått samt utformning, konstruktion, material, färg och belysning.
- Fasadritning med skyltens placering inritad skalenligt.
- Situationsplan.

Du kan även komplettera din ansökan med fotografier eller fotomontage.

Ansökningsblanketter finns att hämta på www.orebro.se, under Bygga & bo – bygglov – självservice och blanketter. Det går även att söka bygglov via e-tjänst.

Kontaktuppgifter

Bygglov

För mer information om bygglovsprocessen, kontakta Servicecenter.
Telefon: 019-21 10 00, E-post: servicecenter@orebro.se

Trafikverket

Om Trafikverket är väghållare för en väg i detaljplanerat område och skylten är tänkt att placeras inom vägområdet eller inkräkta på vägområdet, ska det finnas tillstånd från Trafikverket.

Ansökan ska skickas till Trafikverket Ärendemottagning, Box 810, 781 28 Borlänge.

Länsstyrelsen Örebro län

För mer information om tillstånd för skyltar utanför detaljplanelagt område kontakta Länsstyrelsen i Örebro.

Telefon: 019-224 80 00, E-post: orebro@lansstyrelsen.se

Polisen

För mer information om tillstånd enligt ordningslagen, kontakta polisens tillståndshandläggare på 114 14.

Övergripande riktlinjer

Alla skyltar verkar i ett sammanhang där många faktorer samverkar och de påverkar alla som rör sig i det offentliga rummet. Genom att välja en skylt som är anpassad både till den aktuella verksamheten och till den omgivande miljön kan skyltningen bidra till en vackrare miljö och ett mer inbjudande Örebro. Örebro ska vara en levande stad med aktiv handel och för det behövs skyltar av olika slag men det är viktigt att rätt skylt hamnar på rätt plats. Det finns alltid ett behov av att titta på den specifika platsen när man ska sätta upp en skylt, olika miljöer har olika förutsättningar. I värdefulla kulturmiljöer är hänsyn till platsen särskilt viktig. Utformning och/eller placering som inte är genomtänkt kan leda till negativa konsekvenser för stadsmiljön, tillgängligheten och trafiksäkerheten.

Att hitta en balans mellan platsen, byggnadens fasad och skyltens utformning är viktigt för att skapa ett positivt helhetsintryck. När man lyckas hitta denna balans kan karaktären på platsen förstärkas och på så sätt kan en genomtänkt utformning av en skylt leda till ökad trivsel på platsen. Att rikstäckande eller multinationella affärskedjor har egna skyltprogram innebär därför inte att dessa ”automatiskt” ska/kan accepteras.

Skylltar ska alltid anpassas till storlek, form och innehåll till den plats där de ska sättas upp och de ska vara dimensionerade, i storlek och antal, för sitt ändamål. Skyltar får inte heller placeras så att de påverkar offentliga konstverk eller andra utsmyckningar.

Kommunen är restriktiv till skyltning på allmän plats.

Verksamheter på en plats eller i en lokal som har behov av skylt prioriteras före skyltar där placering av en skylt i sig är verksamheten.

När en bygglovsansökan prövas följer kommunen plan- och bygglagen som föreskriver att:

- Hänsyn ska tas till stads- och landskapsbilden samt platsens natur och kulturvärden.
- Form och färg ska vara lämpliga för skylten som sådan samt ge en god helhetsverkan.
- Skyltens form och placering får inte inverka menligt på trafiksäkerheten, på annat sätt utgöra fara för hälsa och säkerhet eller innebära väsentlig olägenhet.
- Skyltens konstruktion ska ha en betryggande bärförmåga, stadga och beständighet.
- Skylten inte får strida mot gällande detaljplan.

Placering och utformning

1. Skylt ska till färg, form och storlek underordna sig byggnadens fasad och omgivande gaturum. En enhetlig gestaltning eftersträvas. Skyltar ska inte placeras på pilastrar, burspråk, listverk eller andra viktiga fasaddetaljer.
2. Sträva efter en tydlig text och en tilltalande grafisk form. Skyltar ska vara lättlästa, tydliga och vara lätta att förstå och med en bra utformning kan skylten läsas av även på långt håll.
3. Utforma skylten med samma höga kvalitet som byggnaden.
4. Skylt får inte utföras som egen byggnadsdel, t.ex. skärmtak eller baldakin.
5. Finns speciellt skyltprogram för byggnaden eller yta anvisad för skyltning, ska dessa användas i första hand.
6. Skylt bör placeras i anslutning till verksamhet som den avser.
7. Vid verksamhet i entréväning bör skylt placeras i direkt anslutning till entrén.
8. Om skyltar placeras högre upp på byggnaden än första våning bör dessa samordnas i fråga om storlek och placering.
9. Placera nya skyltar så att de inte skymmer befintliga.
10. Kommunen är restriktiv till skyltar i trafikmiljöer, speciellt rörliga, blinkande eller bildväxlande skyltar.
11. Upprepande budskap, återkommande skyltning, bör undvikas med hänsyn till stads- och landskapsbild och trafiksäkerheten.
12. Markiser, flaggor och skyltar får inte stå ut mer än 1,2 meter från fasaden och får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gång- och cykelbana på lägre höjd än 2,50 m eller över en körbana på lägre höjd än 4,70 m.
13. Vid bedömning av skyltären den ska hänsyn tas till om skylten kan medföra otrygghet pga. att en person kan gömma sig bakom skylten.
14. Skyltbelysning bör underordna sig allmänbelysningen och får inte vara störande för boende eller trafikant. Skyltbelysning bör vara av lågenergityp.

Skylden och platsen

Trafikmiljöer

Trafikmiljöer är idag en stor del av staden men även landsbygd. Exempel på trafikmiljöer är gator, vägar samt angöringsytor eller parkering. Då människan har en begränsad kapacitet för uppmärksamhet ska kommunen vara restriktiv med skyltning i trafikmiljöer, förutom nödvändiga vägmärken. Det gäller särskilt inom vägområdet men också på fastighetsmark i anslutning till vägen. Det är viktigt att trafikanterna inte distraheras och tappar fokus på trafiken. Vägmärken är nödvändiga av trafiksäkerhetsskäl och därför är det viktigt att dessa skyltars uppmärksamhetsvärde inte minskar på grund av andra skyltar som inte hör dit. Kommunen beslutar om bygglov för skyltar inom vägområden som omfattas av detaljplan. Om Trafikverket är väghållare för en väg i detaljplanerat område och reklamen är tänkt att placeras inom vägområdet eller inkräkta på vägområdet, ska det finnas tillstånd från Trafikverket för reklam.

För trafikmiljöer utanför detaljplanlagt område gäller väglagen samt lagen om gatuhållning och skyltning.

Dessa riktlinjer gäller trafikmiljöer i anslutning till allmän gata, väg eller allmän platsmark.

Riktlinjer

- Undvik reklamskyltar i komplexa trafikmiljöer.
- Bildväxlande, blinkade och rörliga budskap bör undvikas i trafikmiljöer på grund av distraktionsrisken, för mer info om detta se sida 32. Skyltar bör inte placeras så att fordonsförare får försämrad sikt, speciellt i korsning. Restriktiv bedömning gäller därför skyltar i korsningar.
- Information kring sikt, säkerhetszon, oeftergivliga föremål mm hänvisar kommunen till Trafikverkets skrift, Vägar och gators utformning, VGU.
- För lämpliga minsta mått för fri sikt utgör Trafikverkets dokument ”Vägars och gators utformning” ett bra underlag.
- Dålig sikt i korsningar och vid utfarter kan utgöra trafikfara. Vid hastigheter under 50 km/h tillämpas fri sikt mellan två punkter 10 m in på respektive korsande gata/cykelbana. Vid högre hastigheter bör större mått tillämpas.
- För att minska konsekvenserna vid en avkörning bör det finnas en säkerhetszon i vägens sidoområde. Oeftergivliga föremål bör inte förekomma i säkerhetszonen om inte ett räckel eller motsvarande skyddar mot påkörning. För tabell med mått, se ”Säkerhetszon längs motorvägar i tätort”, Trafikverket.
- Gator med referenshastigheten 40 km/h kan vara av skiftande karaktär och utformningen leder till olika hastigheter. För att uppnå en tillräckligt god trafiksäkerhet ska säkerhetszonen anpassas efter förväntade hastigheter och risken i övrigt för påkörning – bland annat trafikflödet.
- Om gatan är utformad så att huvuddelen av trafikanterna inte förväntas överskrida 30 km/h ställs inga krav på oeftergivliga föremål.
- Längs vägarna in mot Örebro bör endast ”Välkommen till Örebro”-skylt, som är uppsatt av kommunen, tillåtas eftersom den är av stort allmänt intresse. I direkt anslutning till handelsområden vid infarterna till Örebro kan dock skyltar

som annonserar hela handelsområdet tillåtas, eftersom även dessa kan vara av stort allmänt intresse.

Innerstadsmiljö och lokala stadsdelscentrum

I Örebro innerstad och framförallt längs affärsstråken ligger butikerna tätt och därmed är skylttätheten hög. Samtidigt som det är viktigt att långsiktigt gynna den lokala handelns utveckling är det viktigt att värna om en god stadsmiljö. I staden finns områden och bebyggelse med stora kulturmiljövärden. Här ställs särskilt höga krav på anpassning till bebyggelsemiljöns karaktär och särskilda kulturhistoriska värden.

I innerstaden finns även allmänna platser såsom gator, torg, kajer, årum m.m. Dessa platser är av stor betydelse som stadens vardagsrum och ska därför inte övermöbleras. Utöver de fasta, fristående reklamanordningar med lov som finns idag ges endast tidsbegränsat lov vid mycket stort allmänt intresse.

Riktlinjer

- I innerstaden där det finns en hög täthet av skyltar är det extra viktigt att se till helheten. Skyltarna ska inte skymma varandra. Blir det för många skyltar är risken att det är svårt att urskilja de enstaka budskapen.
- Den allmänna ljusbilden ska beaktas vid belysta skyltar och skylten ska inte konkurrera med stadsbelysningen.
- Lov för skyltar ska särskilt prövas mot påverkan på stadsbild och kulturhistoriskt värdefulla miljöer.
- Tillgänglighetsaspekten ska alltid beaktas och överdagensskyltar är den enda godkända skylten att ställa utanför butiken under öppettider.
- Fristående skyltar samt digitala/elektroniska och bildväxlande skyltar bör undvikas.
- Skyltar ska harmoniera med skalan i området samt bebyggelsens karaktär.
- Vid skyltärenden remitterande från polisen till kommunen tar Stadsbyggnad särskild hänsyn till stadsbild och kulturhistoriska värden.

Externa handels- och verksamhetsområden

Handelscentrum och industriområden karaktäriseras av storskalighet samt en relativt homogen stadsmiljö. Exempel på sammanhållna handels- och verksamhetsområden är Marieberg, Holmen, Boglundsängen, Aspholmen och Pilängen. Dessa områden är i många fall entrén till staden och av den anledningen är områden emellertid inte mindre betydelsefulla för stadens karaktär. Skyltning behöver därför regleras även här.

Industriområden och handelscentrum kan lida av att de är svårorienterade. Detta kan skapa en problematik där många företagare sätter ut egna hänvisande skyltar i närhet av rondeller och gator. Örebro kommun uppmuntrar extra tydlig skyltning i dessa områden, och en samordning av skyltar. Med hänsyn till bebyggelsens storskalighet kan skyltning som inte är acceptabel i andra områden vara riktig här. Näringsidkare ska likväl vara medvetna om att ingen frizon när det gäller skyltning råder.

Riktlinjer

- Skyltar längs huvudväg ska vara generell och visa vägen in till området.
- Trafiksäkerhet ska särskilt beaktas i dessa områden.
- Väl inne i området ska företagsspecifika hänvisningsskyltar samordnas. Detta kan vara i form av en skyltpelare eller en informationstavla med karta.
- Storskalig skyltning på fasader kan tillåtas om fasaden är lämplig och det inte stör stads- eller landskapsbilden.
- I ett område kan företagare gå samman och utarbeta en gemensam profil för skyltning. Det vill säga konkreta riktlinjer om placering, storlek, layout/ utformning och teknik. Profilen kan utformas i samråd med kommunen och förankras hos fastighetsägare och företagarförening. Skyltprofilen ska uppfylla riktlinjerna i detta dokument.

Park- och naturområden

Örebro har ett antal stadsnära parker och naturområden dit människor tar sig för rekreation, lugn och ro. Dessa områden fungerar ofta även som transportstråk för cyklister och motionärer. På grund av detta bör inte andra skyltar än informationsskyltar och hänvisningsskyltar till området tillåtas. I den mån det finns verksamheter inom park- och naturområdet kan dessa skyltas men stor hänsyn ska tas till utblickar och landskapsbilden.

Riktlinjer

- Mindre fasadskyltar i anslutning till verksamheten kan tillåtas. Skylten ska anpassas till områdets karaktär.
- Skyltning på stadsmöblering såsom till exempel busskur kan tillåtas.

Bostadsområden, lekplatser, skolor och sjukhusområden

De flesta vill ha lugn och ro i och omkring sin egen bostad. På sjukhus, vid lekplatser och skolor vistas barn och vuxna som är extra känsliga, även för reklambudskap. Dessa områden anses därför vara extra störningskänsliga både ljudmässigt och visuellt. Varför skyltning i dessa områden är begränsad. I den mån det finns verksamheter i bostadsområden kan dessa skyltas men stor hänsyn ska tas till omgivande bebyggelse.

Riktlinjer

- I bostadsområden rekommenderas mindre fasadskyltar i anslutning till verksamheten. I vissa områden kan vissa mindre varianter av stolpskyltning vara att föredra.
- I sjukhusområden tillåts endast skyltar för verksamheter inom sjukhusområdet.
- Skyltning på stadsmöblering såsom t.ex. busskur kan tillåtas.

Arenor och idrottsanläggningar

Arenor, sporthallar och andra anläggningar för sport och evenemang kan behöva skyltning av olika typer och med olika syften. Ofta består området av flera anläggningar och besökaren måste därför vägledas så att de hittar rätt och programtablåer behövs för att informera om kommande evenemang etc.

Idrottsanläggningar är ofta komplexa med en blandning av verksamheter som är aktiva dagtid samt tillfälliga verksamheter och evenemang som äger rum under en begränsad tid. Därför måste skyltningen utformas så att permanent och mer tillfällig skyltning sker i samspel med varandra, byggnaden och omgivningen.

Riktlinjer

- För större arenor och idrottsområden bör egna skyltprogram tas fram i samråd med kommunen. Skyltprogrammet ska bygga på riktlinjer i detta dokument.
- Skyltning på fasad ska alltid samordnas i fråga om storlek och placering.
- Skyltning ska underordna sig den allmänna skyltningen i området för att inte påverka orienterbarheten och eller trafiksäkerheten.
- På fasaden kan reklam för företag, varor och tjänster som inte förekommer på platsen (sponsorreklam) tillåtas för tidsbegränsade evenemang.

Skyltar och olika skylttyper

En skylt är en anordning uppförd att förmedla ett uttalat eller underförstått budskap. Budskapet har oftast en kommersiell innebörd men kan även innehålla saklig information. Skylten behöver inte vara fysisk i sig utan kan bestå av en yta som budskapet projiceras på. Innehållet i skylten kan vara fast eller föränderligt.

Det finns en mängd olika typer av skyltar, allt från skyltar som placeras direkt på byggnader till stora skylttavlor som placeras fritt på marken. Här nedan beskrivs några av de vanligaste skylttyperna.

Skylttyper med lovplikt

SKYLtar PÅ BYGGNADER

Skytllåda eller ljustlåda

Beskrivning: En skylt i form av en låda där budskapet finns på frontskivan. Skytllådan har vanligtvis invändig belysning.

Att tänka på: Skytllådor kan upplevas som något klumpiga och de kan vara svåra att anpassa till byggnaden.

Skylten får inte vara bländande, läs mer om belysning av skyltar o kap. ”Belysning av skyltar”.

Bygglovplikt: Ja. Bygglov krävs dock inte om skylten är mindre än 1,0 kvadratmeter och byggnaden inte är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Bygglov krävs inte heller om skylten är till för ett tillfälligt evenemang och är uppsatt under högst fyra veckor. Om en skylt avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende krävs det dock alltid ett bygglov för fasadändring.

Skivskylt

Beskrivning: Skylt med text eller symboler som målas, trycks eller klistras på skivor av olika material. Budskapet kan även fräsas ur skivan.

Att tänka på: Valet av bakgrundsfärg och material på skivan har stor betydelse för helhetsintrycket och hur bra skylten anpassas till byggnaden. Texten eller bilden är det som ska framhåvas.

Bygglövsplikt: Ja. Bygglov krävs dock inte om skylten är mindre än 1,0 kvadratmeter och byggnaden inte är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Bygglov krävs inte heller om skylten är till för ett tillfälligt evenemang och är uppsatt under högst fyra veckor. Om en skylt avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende krävs det dock alltid ett bygglov för fasadändring.

Målade bokstäver på fasaden

Beskrivning: Bokstäver och bilder målade direkt på fasadmaterialet. En traditionell typ av skyltning som oftast återfinns på äldre byggnader.

Att tänka på: Målade budskap är ofta vackert och de döljer inte fasaden. Bokstäverna/bilden ska utformas så att de harmonierar med huset och omgivningen.

Bygglövsplikt: Ja. Bygglov krävs dock inte om skylten är mindre än 1,0 kvadratmeter och byggnaden inte är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Bygglov krävs inte heller om skylten är till för ett tillfälligt evenemang och är uppsatt under högst fyra veckor. Om en skylt avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende krävs det dock alltid ett bygglov för fasadändring.

Frilagda bokstäver

Beskrivning: Skyltar med utskurna bokstäver eller figurer som fästas mot fasaden.

Att tänka på: Skyltar med frilagda bokstäver ger ofta ett lätt intryck och de passar väl in i de flesta sammanhang eftersom bakomliggande fasaddetaljer inte döljs. Infästningen i fasaden ska göras så osynlig som möjligt.

Texten kan vara svår att läsa, särskilt om bokstävernas tjocklek inte anpassas till att kunna läsas både framifrån och från sidan. Bakgrundsbelysning kan öka läsbarheten på skylten.

Bygglönsplikten: Ja. Bygglövs krävs dock inte om skylten är mindre än 1,0 kvadratmeter och byggnaden inte är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Bygglövs krävs inte heller om skylten är till för ett tillfälligt evenemang och är uppsatt under högst fyra veckor. Om en skylt avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende krävs det dock alltid ett bygglövs för fasadändring.

Neonskylt

Beskrivning: Belysta neonrör som oftast monteras på fasaden eller som takskylt. En typ av skylt som användes flitigt under 1930-1960-talet. Tekniken ger stora möjligheter i utformandet av text och symboler.

Att tänka på: Neonskyltar passar väl in på byggnader från just tidsepoken då neonskyltar var vanliga. Eftersom friheten i utformningen är stor kan anpassningar göras till byggnaden, men man bör vara uppmärksam till hur belysningen på platsen i övrigt är så att skylten inte dominerar platsen.

Bygglönsplikten: Ja.

Konsolmonterad skylt

Beskrivning: Pendel-, eller flaggskylt som är dubbelsidiga skyltar som hängs under ett tak eller monteras vinkelrätt ut från fasaden. Traditionellt placeras skyltarna ovanför entrén till butiken.

Att tänka på: Både flagg- och pendelskyltar kan passa väl in i trånga gaturum tack vare sin dubbelsidighet och riktning vilket gör att de är synliga tvärs mot en gata eller trottoar. Problemet med dessa typer av skyltar kan vara att de skymmer varandra om de placeras för tätt. Om denna typ av skyltar samordnas i höjd och frekvens kan man dock uppnå ett ordnat intryck längs t.ex. en affärsgata.

Infästningen på fasaden eller på taket bör utföras med omsorg. Flagg- och pendelskyltar bör placeras ovanför entrén eller vid fasadhörn. Fri höjd under skylt ska vara minst 2,50m.

En belyst skylt får inte blända, läs mer om belysning av skyltar kap. ”Belysning av skyltar”.

Konsolmonterad skylt får inte stå i konflikt med ett vägmärke.

Bygglönsplikt: Ja. Bygglov krävs dock inte om skylten är mindre än 1,0 kvadratmeter och byggnaden inte är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Bygglov krävs inte heller om skylten är till för ett tillfälligt evenemang och är uppsatt under högst fyra veckor. Om en skylt avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende krävs det dock alltid ett bygglov för fasadändring.

Takskylt

Beskrivning: Skyltar som sitter på någon form av tak eller ovanför en byggnads taklist.

Att tänka på: Takskyltar tenderar att dominera byggnaden och ska i den mån de används ha en hög kvalitet företrädesvis med frilagda/genombrutna bokstäver ger en lättare karaktär än stora täta skyltar. Ställningen till skylten bör göras så ”osynlig” som möjligt.

Bygglövsplikt: Ja

Markiser

Beskrivning: Markiser används först och främst för solavskärmning men även ibland för skyltning av verksamhet.

Att tänka på: Markiser ska ges en utformning när det gäller färg och form som passar till den aktuella byggnaden. Fri höjd under nedfälld markis ska vara minst 2,50 m. Markiser är bygglövspliktiga när de är varaktiga (nedfällda dagligen och inte fälls upp nattetid.)

Markis får inte stå i konflikt med ett vägmärke.

Bygglövsplikt: Ja, om de är varaktig, det vill säga nedfällda dagligen och inte fälls upp nattetid.

SKYLTFÖNSTER OCH FASADGLAS

Beskrivning: Olika typer av skyltning på skyltfönstret t.ex. med plastfilm.

Att tänka på: Skyltning som förläggs innanför fönstret är lätt att anpassa till byggnaden utan att dölja husets fasaddetaljer. Skyltfönster utgör en möjlighet för förbipasserande att se vad som händer inne i en byggnad.

Om en skylt omfattar hela skyltfönstrets yta påverkar detta i stor utsträckning stadsbilden och byggnadens uttryck. Redan vid täckning av fönsterytan, mer än 15-20 %, påverkas fönstrets genomsiktighet och helhetsintrycket av fasaden.

Skylt i skyltfönster som påverkar trafiksäkerhet tillåts inte.

Täckning av skyltfönster med t.ex. papper eller plast får endast göras tillfälligt vid t.ex. en ombyggnation och endast så länge ombyggnationen pågår.

Bygglönsplikt: Ja, om åtgärden bedöms förändra byggnadens yttre utseende avsevärt. Bedömning görs i varje enskilt fall.

SYMBOLSKYLTA

Beskrivning: En verksamhetsskylt utan text men med ett budskap i form av en symbol eller logga.

Att tänka på: Symbolskyltar förmedlar ett budskap på samma sätt som en skylt med text och prövas därför utifrån samma kriterier.

Bygglönsplikt: Ja. Bygglov krävs dock inte om skylten är mindre än 1,0 kvadratmeter och byggnaden inte är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Bygglov krävs inte heller om skylten är till för ett tillfälligt evenemang och är uppsatt under högst fyra veckor. Om en skylt avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende krävs det dock alltid ett bygglov för fasadändring.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän platsmark.

FRISTÅENDE SKYLtar

Stor restriktivitet gäller för fristående skyltar då de bedöms medföra stor påverkan på stads- och landskapsbild.

Cylinderpelare

Beskrivning cylinderpelare: Pelare som ofta har en mer ”påkostad” utformning, där t.ex. affischerna placeras bakom glasskivor.

Att tänka på: Cylinderpelare ska placeras så att de passar ihop med den övriga stadsmiljön. De får inte upplevas som hinder eller skymma viktiga siktlinjer.

Bygglönsplikt: Ja.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän platsmark.

Pelartavla

Beskrivning: En dubbelsidig skylt för affischer av olika storlek. Mindre pelartavlor är avsedda för affischer som ska ses av gående och större pelartavla är anpassade för bilister.

Att tänka på: Kommunen har en restriktiv hållning till denna typ av skylt och anser att den bör undvikas i stadsmiljön.

All skyltning med pelartavlor måste göras med varsamhet och stor omsorg till den omgivande miljön då de lätt kan upplevas som dominerande.

Bygglönsplikt: Ja, bygglov krävs dock inte för varje enskild reklamkampanj.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän platsmark.

3-kantstavla

Beskrivning: En tresidig skylt för affischer.

Att tänka på: Om skyltarna sätts på allmän plats kan dessa medföra en negativ påverkan på stadsmiljön då de kan dölja viktiga siktlinjer och stråk samt bidra till otrygghet på offentliga platser.

Kommunen har en restriktiv hållning till denna typ av skylt och anser att den bör undvikas i stadsmiljön.

Bygglönsplikten: Ja, bygglov krävs dock inte för varje enskild reklamkampanj.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän platsmark.

Pylon och mastskylt

Beskrivning: En fristående pelare med en eller flera skyltar. Pyloner och skyltmaster har en egen bärande konstruktion.

Att tänka på: Pyloner och skyltmasters placering måste anpassas beträffande höjd och form och placeras med varsamhet och stor omsorg till den omgivande miljön då de lätt kan upplevas som dominerande.

Om pylon och mast placeras i närhet av väg bör minsta avstånd från denna till väg minst motsvara pylonens och mastens totalhöjd.

Bygglönsplikten: Ja.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän platsmark.

Byggplatsskylt

Beskrivning: Tillfälliga skyltar för planerade och pågående projekt. Byggplatsskyltar är ofta ganska enkla skyltar som bygger på höjden. De kan vara fristående, sitta på byggställningar eller inhägnader. Byggplatsskyltar får endast innehålla information om vad som byggs och vilka som är delaktiga i projektet. Byggskylten kan även visa arkitekturritningen eller en skiss av den färdiga byggnaden.

Att tänka på: Byggplatsskyltar ska placeras inom fastigheten i direkt anslutning till den aktuella byggarbetsplatsen. Skylten ska anpassas till den omgivande stadsmiljön.

Bygglönsplik: Nej, inte om den ingår i lovansökan för projektet. Om skylten placeras på annan plats än i anslutning till tomten krävs bygglov. Startbesked krävs innan skylten sätts upp.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän platsmark.

Skylt på vagn eller hjul

Beskrivning: En skylt som står uppställd eller är monterad på en släpkärva/vagn eller alternativt står på hjul. Skylten kan vara i form av en affisch eller en elektronisk/digital skärm med rörlig eller fast bild. Skylten upplevs som tillfällig och tillför inte stadsmiljön några kvaliteter. Kommunen anser att denna skylt är olämplig med hänsyn till kraven i plan- och bygglagen.

Att tänka på: Även om skylten är tillfällig på så sätt att den går att flytta runt räknas den som skylt om den är varaktigt placerad på en plats. Att flytta vagnen lite inom ett område spelar ingen roll. Om skylten står i anslutning till gata eller väg bedöms skylten ur ett trafiksäkerhetsperspektiv.

Bygglönsplik: Ja.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän platsmark.

Överdagenskylt, trottoarpratare, vippskylt eller sandwichskylt.

Beskrivning: med trottoarpratare, vippskylt resp. sandwichskylt menas en typ av skyltar som ställs löst utanför affärer eller andra verksamheter på trottoarer, gräsmattor eller andra ytor.

Att tänka på: Överdagenskyltar begränsar framkomligheten för gående och orsakar ofta problem för synskadade och personer med andra funktionsnedsättningar. De är ett hinder vid renhållning, snöröjning och underhåll. Därför är det extra viktigt att tänka på tillgängligheten och stadsbilden vid tillstånd för en sådan skylt.

Från den 1 januari 2010 är det inte tillåtet att ställa ut lösa reklamskyltar på allmän platsmark om inte följande riktlinjer följs (dessa riktlinjer är bl.a. framtagna i samråd mellan City Örebro och handikapporganisationer):

- Det är tillåtet med max en skylt per verksamhet.
- Skylten ska stå i direkt anslutning till entrén.
- Skylten ska stå mot husfasad, om inte särskild möbleringszon finns.
- Skylten ska tas in när verksamheten är stängd.
- Affischarmåttet på skylten är 50*70 cm.
- För att det ska vara en säker skylt, som inte välter, blåser omkull etc., är endast nedanstående typ av skylt tillåten.

Bygglönsplikt: Nej.

Tillstånd av polisen: Ja.

Väderskydd

Beskrivning: En enkel- eller dubbelsidig skylt för affischer som oftast sitter på kortsidan.

Att tänka på: Affisivering på väderskydd minskar insynen i skyddet och därmed kan det påverka trygghetsaspekten kvällstid. Eftersom väderskydden står i trafikmiljöer där ibland många människor rör sig ska hänsyn tas till trafiksäkerheten då skylten kan skymma sikten.

Bygglövsplikt: Ja.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän platsmark.

VEPOR OCH BANDEROLLER

Vepor

Beskrivning: Vepa är en reklamduk av jätteformat som tillverkas av väv, plast eller liknande material. Vepor trycks upp på en duk av väv, plast eller dylikt och placeras ofta direkt mot en fasad eller mot byggnadsställningar.

Att tänka på: Vepan ska anpassas till byggnaden och vara direkt kopplad till verksamheten på platsen. En kampanj ska inte direkt avlösas av en annan. På byggnadsställningar kan de sitta uppe så länge byggnadsarbeten pågår.

Vepor har stor påverkan på sin omgivning och är därför inte lämpliga inom områden med stora kulturmiljövärden.

Budskapet av kampanjkaraktärer bygger mycket på överraskningseffekt och är kopplade till ett tidsbegränsat evenemang som snabbt förlorar värde. Varje enskild kampanj ska därför följa tiden för evenemanget. Evenemanget kan vara typen av säsongstema som jul, vårmode etc. eller inför ett kulturevenemang eller invigning.

Bygglövsplikt: Ja. Bygglov krävs dock inte om skylten är mindre än 1,0 kvadratmeter och byggnaden inte är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Bygglov krävs inte heller om skylten är till för ett tillfälligt evenemang och är uppsatt under högst fyra veckor. Om en skylt avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende krävs det dock alltid ett bygglov för fasadändring.

Banderoll

Beskrivning: Långsmal tillfällig reklamskylt som trycks på en duk av tyg, plast eller liknande material. Banderoller placeras ofta direkt mot en fasad eller hängande vågrätt över en gågata.

Att tänka på: Budskapet skall vara ett allmängiltigt intresse som t.ex. kultur- och fritidsevenemang och särskilt intressanta händelser. Banderoller tillåts endast under en begränsad tid.

Över gata placeras banderoller så att de är minst 4,5 meter över gatan på den lägsta punkten. Trafiksäkerheten ska beaktas och banderoller tillåts inte i komplicerade trafikmiljöer. Banderoller har stor påverkan på sin omgivning och är därför inte lämpliga inom områden som är kulturhistoriskt värdefulla.

Banderoller och liknande typ av reklamarrangemang får inte placeras inom eller intill vägområdet eller intill järnväg eller järnvägsområde. Vägområdet är obegränsat uppåt och nedåt, vilket innebär att man inte får placera reklam på broar eller gångbroar, varken över eller under väg eller järnväg. Skälet är att det finns en risk för att banderoller lossnar, vilket innebär säkerhetsrisker både för järnvägstrafiken och för vägtrafiken.

Bygglövsplikt: Ja. Bygglov krävs dock inte om skylten är mindre än 1,0 kvadratmeter och byggnaden inte är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Bygglov krävs inte heller om skylten är till för ett tillfälligt evenemang och är uppsatt under högst fyra veckor. Om en skylt avsevärt ändrar en byggnads yttre utseende krävs det dock alltid ett bygglov för fasadändring.

DIGITALA, ELEKTRONISKA ELLER PROJICERADE SKYLTA OCH BILDVÄXLANDE SKYLTA

Nedan följer några exempel på olika typer av digitala, elektroniska och bildväxlande skyltar som kräver bygglov. För befintliga skyltar som inte är mekaniska eller digitala krävs nytt bygglov om de ska konverteras till ny teknik från en statisk till en bildväxlande skylt.

För samtliga skyltar nedan gäller att:

1. En skylt räknas som bildväxlande om den växlar bild mer än en gång/dygn.
2. Skyltar med bildväxlande eller rörligt budskap bör undvikas i anslutning till väg eller gata på grund av den distraktion de orsakar.
3. Skyltar bör undvikas på, eller i anslutning till allmän plats såsom torg, gator och parker på grund av påverkan på stadsbilden samt på grund av att känsliga grupper som t.ex. barn och ungdomar vistas på dessa platser.
4. Skyltar kan tillåtas inne på kvartersmark om de inte tillhör kategorin som behandlas i punkt 1 eller 2.
5. Skyltarna får inte vara bländande eller störande för omgivningen. Ljusstyrkan ska kunna regleras utifrån årstid och tid på dygnet.
6. Särskild hänsyn ska tas till områden med kulturmiljövärden och boendemiljöer.
7. Kontakt ska alltid tas med Stadsbyggnad samt Miljökontoret om bostäder kan påverkas.

Bygglövsplikt: Ja.

Tillstånd av polisen: Ja, om skylten placeras på allmän plats.

Bildväxlande skyltar i trafikmiljöer

Bildväxlande skyltar vid vägar kan accepteras från trafiksäkerhetssynpunkt om

- bilföraren bara hinner se en bildväxling när man kör sträckan som bilden är synlig i skyltad hastighet,
- varje budskap är kort och enkelt så att det uppfattas snabbt,
- inga budskap är rörliga på något sätt,
- ljusstyrkan anpassas efter omgivande ljus och ändras automatiskt så att det aldrig blir för starkt ljus och man bländas,
- skylten placeras där den inte konkurrerar med annat som fordonsförarna måste kunna uppfatta samt att,
- bilföraren har gått om tid på sig att hinna titta på skylten. En minut mellan bildväxlingarna kan vara ett bra riktmärke.

Digitala, elektroniska eller projicerande skyltar

Beskrivning: De elektroniska skyltarna består av displayer för text och bild och förekommer som fasadskylt eller fristående skylt. Ofta är de elektroniska skyltarna datorstyrda.

Mekaniskt bildväxlande skyltar

Beskrivning: Med mekaniskt bildväxlande skylt menas en skylt som ändrar utseende. Bildväxlande skyltar kan bestå av rullande planscher eller bildväxlande ”lameller”.

Elektroniska/digitala bildväxlande skyltar

Beskrivning: De elektroniska skyltarna består av displayer för text och bild. Ofta är de elektroniska skyltarna datorstyrda.

Projicerande bildväxlande budskap

Beskrivning: Ett budskap som projiceras på en yta.

AFFISCHER

Beskrivning: Affisch är ett tryckt budskap på papper plast eller liknande material.

Att tänka på: Affisivering är endast tillåten på anvisad plats. Örebro kommun tillhandahåller pelare för lös affisivering på allmän plats. Valaffischer tillåts under kampanjtid.

Det krävs tillstånd från polisen för att sätta upp affischer, annonser eller liknande på offentlig plats samt husvägg, staket, stolpe eller dylikt som vetter mot offentlig plats.

Bygglagsplikt: Ja, för affisiveringenspelaren och anslagstavla.

Tillstånd av polisen: Ja, för affisch.

ÖVRIGA BUDSKAPS/INFORMATIONSBÄRARE

Förutom de skyltar som tagits upp här ovan så finns det en mängd andra skylttyper och budskapsbärare i vår närhet som kan kräva bygglov. Det kan t.ex. vara orienteringstavlor, tavlor med kommuninformation, sponsorskyltning, anslagspelare, föreningstavlor, även dessa skyltar ska anpassas till den aktuella platsen och den typ av verksamhet de representerar.

Skylttyper utan lovplikt

Följande skyltar är undantagna lovplikt. Tillstånd krävs dock från ägaren av marken eller egendomen som skylten sätts på.

- En skylt för ett tillfälligt evenemang och som är uppsatt under högst fyra veckor.
- En skylt som är mindre än 1,0 kvadratmeter – eller om det rör sig om en orienteringstavla, mindre än 2,0 kvadratmeter. Sätts skylten upp inom ett område eller i närhet till en byggnad som är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk, miljömässigt eller konstnärlig synpunkt krävs det dock bygglov oavsett skyltens storlek.
- En skylt som sätts upp inomhus.
- Valreklam i samband med val till riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige, Europaparlamentet, eller Sametinget, eller i samband med folkomröstning.
- En nationsflagga, flagga med kommunvapen eller liknande.
- Ett vägmärke, en tilläggstavla eller annan anordning för anvisning av trafik enligt vägmärkesförordningen (2007:90)
- Ett sjövägmärke eller en säkerhetsanordning för sjöfarten enligt sjötrafikförordningen (1986:300)

Oavsett om skylten kräver lov eller inte är det viktigt att skylten följer kommunens riktlinjer vad gäller utformning och placering.

Belysning av skyltar

Skyltar står för en stor del av stadens belysning när det är mörkt ute. Eftersom det börjar skymma redan på eftermiddagen under en stor del av året, bör belysningen av skyltar anpassas till detta. Med tanke på hur viktig skyltbelysningen är för hur vi upplever staden så bör den utföras med stor omsorg till platsen och omgivningen. Rätt utförd kan skyltbelysningen bidra till ökad trivsel. Lysande och belysta skyltar måste dimensioneras och utformas så att de inte bländar gående eller andra trafikanter, den får inte heller störa närboende.

För att underlätta för den som har en synnedläggelse ska skylten vara bra belyst, helst med ljus uppifrån som fördelar sig jämnt över skylten. Lysande ramar och ljuskällor som riktar mot ansiktet bländar. Ett bra sätt att undvika bländande skyltar är att låta bakgrunden vara mörk och texten ljus, så kallad negativ text. Kontrasten mellan skylten och bakgrunden måste dock bli behaglig.

Den totala ljusbilden på platsen ska alltid beaktas när en belyst skylt ska sättas upp och skyltbelysningen ska alltid underordna sig allmänbelysningen på platsen.

Det finns två typer av skyltbelysning: belysta skyltar och lysande skyltar. Budskap som projiceras med någon form av ljusanordning räknas också som skylt.

Exempel på skylt som belyses utifrån.

Exempel på siluett eller s.k. coroneffekt.

Frilagda bokstäver som ljuslådor

"Vanlig ljuslåda"

Elektronisk skylt

Exempel på skylt med neonrör